

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, Fieca una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doideceri, or 3 galbini mon. sanatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 66.

Braslovu, 27/15 Augustu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Dela dieta.

Siedinti'a din 17 Augustu. Dupa perlegerea si rectificarea protocolului, face presedintele cunoscuti membrii cari s'au alesu din cele siese sectiuni, pentru comitetulu nou insarcinatu cu elaborarea legi privitoria la modulu de a tramite cei 26 deputati in senatulu imp., si anume: Dunc'a si Vlas'a din sect. 1-a, Alduleanu si de Lemény din a 2-a, Budacker si Obert din a 4-a, Rannicher si Binder din a 5-a, Pop Macedonu, Lászlofi, Filtsch si Dr. Teutsch din a 7-a si a 8-a apoi provocá inalt'a casa, asi dá siedulele pentru alegerea celoralalti patru, cari sunt de a se alege de dieta, pentru sectiunea a 3-a si a 6-a in cari nu sunt membri de ajunsu spre a poté alege.

La ordinea dilei § 61, dep. Rusu se esprima, ca nu póte face propunere pentru lasarea afara a acestui §, la care si a fostu rezervatu dreptulu eri, de óre-ce inalt'a cas'a nu a lepadatu § 60, dupa cum se laudá eri, ci la redicatu cu óre-cari schimbari la valóre de conclusu; de catu afla consecinte a aplecá acele schimbari si la § 61. Face apoi o combinatiune intre spele ce le facu membrii comiteteloru centrali, si membrii dietei, a carei resultatu e, ca totusi ale celoru din urma sunt mai mari, de óre-ce diet'a se tinea la orasie, unde scumpetea e fórte mare, ér' comitetele centrali pre sate, unde nu e asia mare; cu deosebire i se paru scumpe quartirele, ca-ce nu se pre capata pre luna, fora numai pre anu, si asia propune pre longa schimbarile din § 60, cá se se dè deputatiloru si unu relutu de cortelu amesuratu impregiariloru. (Propunerea nu se sprijinesce). —

I. Balomiri propune lasarea afara a alínei din urma din § 61, cá se se faca locu marinimositatei acelora, cari ar' veni la dieta si fara diurne; apoi dice, ca de altumentre neci nu e practica, pentru-ca, déca se dice ca „nu e iertatu,” ar' fi de lipsa si nesce mediulóce spre ai sili se-si scóta banii; si ar' vre se scie, cum ar' poté órecum sili regimulu pre unu deputatu se-si faca cuitanti'a. —

M. Bohetielu e de parere, ca inaltei case i-va placé a face si pentru sine, ceea ce ia placuta a face pentru altii. Déca a presupusu unu asia mare patriotismu si zelu constitutionale la membrii comiteteloru centrali, cari sunt prim'a alegere, prima destilatiune din poporu; apoi numai nu va refusá acestu patriotismu si zelu constitutionale dela membrii dietali, cari sunt a dóua alegere, a dóua destilatiune din poporu. Déca a pretinsu inalt'a casa, dela membrii comiteteloru centrali, cá se faca caletoria de campu de mai multe miluri, fora rebonificarea speseloru, ca-ce au de a remané numai cateva dile la locul de alegere, vá pretindeo acést'a si dela membrii dietali, cari caletorescu pre siosea si remanu mai multu tempu in locu. Déca nu a datu unu relutu de quartiru membriloru din comitetele centrali, lu va retrage si dela membrii dietali. Scurtu, crede ca tóte principiile cari le a aplecatu inalt'a casa la § 60, le va aplecá si la § 61, si asia propune se se lase afara relutulu de drumu si quartiru,

care póte a fostu caus'a, de propunerea dlui dep. Rusu nu se a sprijinitu, si se róga totuodata de inalt'a casa, cá se benevoiesca celu pucinu alu sprijini, cá se se arete, ca nu a facutu „Cicero pro domo sua,” ci a facutu pentru tiéra. (Propunerea nu se sprijinesce). —

Plecker e de parere, ca ar' fi de a se amenti in §-lu acesta, cumca si membrii comiteteloru, ce remanu in functiune, la amanarea dietei capata diurnu de 5 fl. —

Rusu: Dupa-ce propunerea mea, a dlui M. Bohetielu si I. Balomiri au caditu nefiendu destulu sprijinite, mi iau indrasnela a rogá pre dn. representante alu regimului se benevoiesca a ne spune, ca ce intielege inaltulu regimu sub alinea din urma a §-lu si ce este ratio legis, pentru-ca eu aflu fórte de ne constitutionale, cá cineva si fora de voia se fia silitu a primi diurne. —

Presied. Voiesce dlu representante alu regimului a respunde?

Iakab Bogdani: Most nem.

C. Schmidt: Dle presiedinte! Inalt'a casa! La propunerea ce a facutu dn. dep. Rusu

Presied. Nu s'a facutu neci o propunere; dlu dep. Rusu a facutu numai o intrebare la dn. representante alu reg., ca de ce s'a primitu aici alinea aceea.

Br. Reichenstein se redica pucinu si vré se vorbésca: ich, ich . . .

Iacob Bogdán: kérem! kérem! . . . Ne fiendu ascultati siediura amendoi, si continua C. Schmidt, luandu rol'a de aperatoriu alu regimului, si dicundu, ca elu afla alinea aceea nu numai de constitutionale, ci si de fórte intielépta, pentru-ca altufeliu s'ar' face destingere intre acei deputati, cari potu veni la dieta fara diurne, si intre cei ce nu potu; si cari de altumentrea potu fi totu asia de buni patrioti, cá si ceialalti, totu cam asia respunde si Iacob Bogdán la provocarea de mai nainte. —

Codru Dragusianu dice ca elu a colindatu cele mai multe staturi ale Europii, dara nu a vediutu necaiuri, cá se nu primésca deputatii dela statu ceea ce le da, ba neci lordii cei cu venituri de cate 300 de mii galbeni nu resignéza la diurne. Apoi din contra déca voiesce cineva a doná statulu, nulu opresce nime-ne, precum a facutu in anii trecuti eparchi'a Bucovinei, carea a donatu statului unu milionu fiorini in locu de asi fi ziditu solidu besericele cele de paie; se esprima inse si dinsulu pentru lasarea afara a alínei din urma, carea dupa parerea s'a e numai o preingrijire din partea statului pentru falsii nostri de magnati, ca ei inainte de 48 se faliau, ca facu servitie de pomana, dara fal'a dloru o sustienea tiér'a intréga, de pre carea stá se traga si pielea prin decime si iobagia.

Gull observéza la propunerile ne sprijinite numai atat'a, ca in cele mai multe parti ale lumii se tiene de o lege constitutionale, cá deputatii poporului se nu póta resigná de diurnele loru, pentru-ca resignarea acést'a, déca s'ar' intemplá inainte, ar' fi unu temeiu de ajunsu pentru corumperea alegatoriloru; apoi se dechiara pentru propunerea lui Plecker, inse face o nóua formulatiune la §.

C. Schmidt se exprime pentru propunerea lui Gull, numai fiindu-ca in unele e asemenea cu a lui Plecker, dice, ca s'aru poté combiná. Puscariu afla de prisosu atata disputa asupr'a unui §, care inalt'a casa mai nainte cu cate-va septemani la desbatutu, la primitu si la transmisu Maiestatei Sale spre intarire; si asia propue primirea lui dupa cum sta, cá se remana consecenti in lucrarile de mai nainte; numai cuventulu „Sabiü“ se se lase afara.

I. Balomiri: Dle presiedinte! Mi iau indrasnéle, a observá la propunerea dlui dep. Puscariu numai atata, cum-ca legea acést'a s'a facutu dupa parerea mea numai pentru sesiunea acést'a de acum, pentru-ca acolo se vede ca e pusu cuventulu Sabiü. (Voci: s'a stersu).

Presied. s'a stersu.

Dupa acestea facunduse votisarea, se primesce §-lu dupa propunerea lui Puscariu.

La § 62 face Popea propunere, se se lase cu totulu afara, fiindu-ca ceea ce sta in acestu § e coprinu in § 59, care s'a si primitu; de aceea parere e si Gull, numai catu elu face in loculu §-lui acestuia o propunere noua, de óre-ce dupa parerea lui intielesulu § lui e altulu, nu acela, care e espresu prin cuvintele din elu, si ca comitetulu nu a voitu a exprime in acestu §, ca diet'a are de a judecá despre validitatea alegerilor, ci ca primul actu alu dietei are de a fi examinarea actelor de alegere.

Mog'a se exprima pentru tienerea §-lui dupa cum este, pentru-ca ceea ce cuprinde §-lu 59 e numai incidinte, dupa-ce s'a disu, ca guberniulu are de a indreptá tóte actele de alegere la dieta. Venindu sub votisare, se sterge § lu si se primesce in locui propunerea lui Gull.

La § 63 vorbescu Eitel si Lassel, celu de antaiu e de parere, ca ar' fi se se memorese ceva si despre aceea, ca diet'a are de a judecá insusirile deputatiloru, ca cutare aptu e de deputatu seu nu? precum si despre aceea, ca ce este de a se face, candu la alegere nu s'a observatu form'a prescisa? si spre scopulu acest'a, face o formulatiune noua la §. Ér' alu doile, propune stergerea §-lui de óre-ce §-lu 59 face destulu si cerintieloru §-lui 63. Venindu sub votisare, se primesce stergerea §-lui.

§§-ii 64, 65, 66, 67 si 68 se primescu fara desbatere.

La § 69 face dep. Vaida propunere, cá dreptulu de initiativa, se-lu aiba ambii factori ai legislatiunei ad. Maiest. S'a si diet'a.

C. Schmidt nu afla de lipsa propunerea lui Vaida, pentru-ca dice ca s'ar' intielege de sine. Binder face o propunere la alinea din urma a § lui, care merge intr'acolo, cá propunatoriulu se nu aiba de a apelá la comisariulu reg. ci la dieta. La votisare se primesce §-lu cu propunerea lui Binder.

La § 70 si ia cuventu Dr. Ratiu, ca nu vré se marginésca dreptulu presiedintelui ce ilu da §-lu acest'a, fara e de pare cá presiedintele se imparta acestu dreptu cu diet'a, dupa cum s'a usuatu si pana acuma, cu tóte ca a statu §-lu acést'a, si propune unu adausu la § in intielesulu acesta: Presied. dietei are a detiermuri ordinea obiectelor ce sunt a se pertractá, inse diet'a are dreptu de a schimbá acést'a ordine. (Va urmá).

In siedinti'a din 23 Augustu sa desbatutu multu despre imunitatea deputatiloru si s'a consemnatu diu'a de 26 pentru alta siedintia.

Mai adaugemu, ca in Gherl'a sa alesu de dep. dietalu Em. Duha si unu romanu Ioane Moldovanu, ér' in Turd'a nu potú reesi L. Tisza si se va repeti alegerea. In Belgradu St. Kemény si Con. Barts, Odorheiu: Potocki, Oláhfalu: C. Both. —

Festinelu poporeloru M. Austriace.

Gherl'a 18 Augustu a. c. In aniversaria di a nascerei Maiestatei Sale Prea-gloriosului nostru Imperatu si Mare-principe in bescric'a cathedrale s'a adusu sacrificiu neineruntatu si rugatiuni de multiamita la altariulu Domnului pentru sanatatea si prospera indelungata Domnire a Maiestatiloru Sale sacratisime, pontificandu Rsimulu dn. Ioane Anderco substitutu vicariu generalu capitulare, si asistandu Rsimii dni capitularisti a casa aflatori, si clerulu gremiale, fiindu de facia mai multi ampoiati din tóte bransiele si unu numeru frumosu de poporu. In presér'a acestei dile insemnate orasiulu nostru a fostu iluminatu; la Rsimulu dn. Ioane Anderco a fostu pusu unu transparentu frumosu cu inscriptiunea „Imperatului Nostru F. I. I. multi ani,“ si una strofa din imnulu popula-

riu; asemenea la cancelari'a diecesana au fostu puse portretele Maiestatiloru Sale infrumsetiate cu flori si cu deosebite cunune, totu a-ci intru un'a ferestra una cruce frumoasa de flori; band'a orasiului in piatia au esecutatu mai multe jocuri ne-romane; inse mai in urma atatu la cancelari'a diecesana, catu si la Rsimulu dn. Ioane Anderco au esecutatu imnulu populare si mai multe piése romane.

La proieptulu de impartlél'a politica a Transilvaniei.

Dupa ce noi si pana acum, eara anume dela Ianuaru 1862 incóce traseramu din candu in candu luarea aminte a publicului cititoru asupr'a proieptulu séu mai bine proieptorulu de o noua impartiel'a politica a tierii nóstre; dupa-ce anume in Nrii 27 si 28 ai Gazetei din Aprile a. c. amu produsu in obieptulu acesta din „Kol. Közlöny“ unu articulu alu dlui H. H. *) si l'amu insocitu totuodata cu observatiunile nóstre, apoi acum candu timpulu se apropia in care póte fi ca respectivulu proieptu nou alu regimului se va luá in desbatere publica parlamentara, credemu ca e bine a trage luarea aminte inca si asupr'a unei critice noua a noului proieptu esite totu din condeiulu dlui H. H. in „Kol. K.“ Nr. 98.

Auctorulu isi titulá critic'a sa „O statistica mica, pentru-ca acelasiu combate in adeveru noulu proieptu mai alesu cu cifre; de altumintrea densulu ilu combate dupa criteriile pe care 'si le pusese in primaver'a trecuta, din patru puncte de plecare. Auctorulu adica afla 1) ca comitatele séu adica tienuturile noue nu se despartu prin mediuine firesci unele de altele; 2) ca impartiel'a noua n'ar' corespunde cerintieloru tierii neci din punctulu de vedere alu administratiunii, pentru-ca nu e proportiune in numerulu locuitoriloru, nu are fiacare comitatu capital'a s'a, eara apoi comitatulu sasescu e preste mesura imprastiatu, adica din fruntarea tierii romanesci pana la Bucovin'a si émana cu trei insule in mare, cá si secuimea cu dóua; 3) ca nu corespunde neci scopului cá pe sasi se 'i scape de precumpanirea romaniloru, pentru-ca in pamentulu sasescu au bagatu 213.665 romani intre 176.723 luterani, dintre carii 18.614 sunt magiari, prin urmare in asia numitulu comitatu séu pamentu sasescu sunt cu 55.556 romani mai multi de catu sasi; 4) acea impartiel'a ar' fi stricatiósa inca si din punctu de vedere finantialu, pentru-ca acum in locu de 26 tienuturi (comitate, scaune, districte) se voru infintia 54; eara 5) din privinti'a alegerii deputatiloru la dieta tocma nu corespunde la nimicu; asia de es. in tienutulu secuiescu numitu Treiscaune cerculu S.-Giorgiu va alege unu deputatu dela 38.613 suflete, din contra unulu din cercurile scaunului Mercurii va da unu deputatu numai dela 4.650, disproportiune acést'a, care prea sare in ochi. Ci asemenea disproportiuni mai sunt multe si mari, care credemu ca le mai observara si altii.

Intr'aceea noi nu voimu a ne lasá mai afundu in dejudecarea noului proieptu; scopulu nostru a fostu a constata si astadata; ca publicitatea magiara cu tóta pasivitatea sa silita si maiestrita totu nu se póte rabdá — si bine face — cá se nu vorbésca asupr'a unoru cestioni de care trebue se ne pase la toti fara diferentia de partite si nationalitati.

— Noi ce se mai dicemu la cele de susu? Dela 1861 incóce nu e timpu atatu de indelungatu, catu se uitamu de cele ce primise conferinti'a nationala. —

Totusi precatu mai audimu si simtimu, apoi cu impartirea tierii curatu topografica, facuta fara respectu si prefavóre la vreo nationalitate, din singurulu scopu de a inlesni administratiunea prin arondarea comitatelor, scaunelor séu districtelor in municipia egalu de mari si catu se póte mai pucine, s'ar' multiumi mai tóta tier'a; inse cu impartirea proieptata, care e de parte de a corespunde arondarei curatu topografice spre a inlesni administratiunea si nu representa neci principiulu unei impartiri teritoriale, dupa gruparea nationalitatiloru spre inlesnirea punerei in praxe a egalitatii limbelor, fórte pucini voru fi multiumiti, mai vertosu din cauza, ca vediundu in elu municipiulu Sabiului cu partea leului, alesu si adunatu, cá una fantoma, care ar' da a se lungi si tende braciulu cu timpu preste totu Ardealulu despre una parte, ér' despre cealalta, vediundu ca sasi in Sachsenland nu voru a soi de alta impartire, de catu numai de cea plo-

*) H. H. este pseudonimu alu unui magnatu carele in 1861 fusese comite supremu.

nuita, prin care ei in locu se ceda oeva pentru comun'a infratire, inca mai adangu din pamentulu romanului la Sachsenlandulu loru, de care ei nu se lasa (apoi au si resignatiune a si numi municipiulu loru Sachsenlandu, chiaru si candu ar' stringe totu Ardélulu in sinulu celu adie-si nivelitoriu si candu apoi dieu ca neci n'amu mai avé atata lipsa de alte numiri ale tierii, neci de alta dieta, de catu a universitatii, care acésta neci ca se amanà, cá cea generala cu anii); apoi mai combinandu, ca sustandu Sachsenlandulu singuru marcatu, cá teritoriu nationalu sasescu in Ardélu, cu timpu pe longa o impartire a celeilalte parti curatu topografica, ar' remané in totu Ardélulu ei singuri cu teritoriu propriu: asia ecca ce dicu toti, ca, déca remanu sasii cu teritoriulu locuitu de sasi si secuii cu celu locuitu de ei, atunci totu pamentulu celu posede romanulu in tóta tier'a inca se fia teritoriu romanu cu unu felu de administratiune cá cea a confesiuniloru din tiéra; or' tabul'a rasa din tóte teritóriele nationali si o simpla arondare topografica cu impuoinarea municipieloru, cum cere economi'a si inlesnirea administratiunei. Cei de opiniune contraria se 'si dè cuventulu aici, inse se nu 'si uite, cá natiunea romana inca se 'si capete unu corpu moralu, care se o represente si se i represente interesele, cum au si sasii universitatea sasésca si maghiarii plus minus pana mai acum tabul'a r. si guberniulu, care mai nainte numai pe maghiarii ei representa, si dupa dreptulu istoricu pretinsu, cam totu asia va merge cu reprezentarea. — De-ci „hic Rhodus, hic salta; si tibi Augustine, cur non et mihi? —

Legea in contra torturei vietuitóreloru.

(Capetu).

Domniloru déca ómenii sunt adesea atatu de barbari si crudeli unii asupra altor'a, un'a din caus'a acelei barbarii este si aceea, ca ei s'au dedatu a fi din prunci'a loru crudi si ferosi asupr'a vietuitóreloru, eara mai deaprópe asupr'a viteloru domestice si a paseriloru, pe care Ddieu le-a daruitu ómeniloru cá conditiune absoluta a esistintiei loru, fara care adica ómenii nu aru poté neci decum se esiste. Óre inse cum tracta mai multi ómeni cu acelea vietati binefacátore ale loru? Responsu: cá nisce tirani turbati. Mii de esemple de tóta plas'a ne stau pe fia care di inaintea ochiloru nostrii. Cautati la acei cocieri betivi si blastamati cum batu in capu pe acei cai frumosi, in catu la unulu ii si sari unu ochiu; uitate cum acelu carausiu ticalosu incarcà dupa acei patru cai flamendi, pre catu abia aru poté duce alti patru bine tienuti; eata ca unulu a si caditu si crépa de fóme si de bataia. Uitate la acei boi flamendi sfasiieti de plésn'a biciului, standu ore intregi in arsitia sórelui, séu in gerulu ernei, séu in plóia rece, pana ce stapanulu loru bea, horesce si jóca cu jupánés'a in carciuma; eara celu omu tandalosu injuga o vacutia de a-fetá cu unu junculetiu inca fragedu spre a duce unu caru de lemne la orasiu, eara colo la dealu ne potendu esi, apuca o jórda, bate cumplitu vac'a pana ce acésta 'si perde vitielulu, eara junculetiu scotiendu limb'a cade si elu obo-situ. Totu asia se intempla si cu cei doi mandioi de cate doi ani inhamati la unu caru cu osiile scartiaitóre. Si cine nu cunósce localele de ernasticu ale viteloru domestice in tierile si sub clim'a nóstra cea destulu de aspra? Staule (grasduri, poieti) scunde, in catu calulu, boulu si vac'a se lovescu cu capulu de grinda, anguste in catu vitele stau strimtorate cu periculu de a se omori séu schilavi unele pe altele, nepodite, nelipite, frigurose, neuratite, puturose pana la urgia, asemenea si nutretiulu loru mucedu, imputitu, si necidecum alesu dupa natur'a fiacarei vite. Eará sarmanele oitiele, de aru sci ele spune, caru cum au petrecutu earn'a de 15 pana la 20 graduri espuse la furiósele fortune de nordu sub pre-testu ca ele au lana si nu le este frigu; si apoi totusi noi aseptamu dela ele miei grasi, lapte multu, lana désa si fina. Si cine nu cunósce barbar'a tractare a viteloru mari si miei de macelatu torturate, numai dintr'unu simtiu tiranescu, vitiiei legati de pitióre si transportati cu carele, rimatori reu injunghiatu luanduo la fuga, cani credintiosi aparatori de casa si avere, lasati peritori de fóme, batati si schilaviti numai pentru-ca sunt cani. Ci destulu ou atatea esemple, ca fiacare isi póte culege de acestea cu miile.

In alte tieri, precum in Angli'a, Franci'a, Anover'a, Elveti'a, Bavari'a s. a. esista de multu legi, in poterea caror'a toti aceia carii tiranescu vitele in modurile susu atinse sunt pedepsiti séu in bani carii intra la cass'a saraciloru, séu cu arestu de cate optu pana la 14 dile. In Austri'a inca a esitu unu decretu din 14 Oct. 1847 Nr. 28116, care coprin-

dea numai, ca „ori-ce tortura publica a vietuitóreloru datátore de smintéla se privesce cá delictu politienescu si se pedepsesce. In a. 1855 Febr. 15 a esitu inse unu decretu ministerialu mai aspru cu valóre pentru tóte tierile imperiului, dupa care toti tiranitorii de vietuitóre sunt a se pedepsi intru intielesulu ordinatiunii imperatesci din 20 Aprile 1854 (Vedi acestea ordinatiuni in buletinulu imperialu din acei ani).

Inse acestea si asemenea mesuri n'au strabatutu necidecum la poporu, ceea ce neci ca se potea cu modulu precum se publicá aceleasi in timpulu absolutismului. Din contra anume in Ardealu inca totu au mai remasu urma nestér-sa de alte datini si de alte porunci, ale caroru urmari era tocma opuse, adica de a plantá si nutri simtiu de tirania pana si in fragedele inime ale tinerimii. Cei mai naintati in ani tienemu prea bine aminte de es. acea nebuna porunca, care se publicá si esecutá in totu anulu cu cea mai mare rigóre, adica: de a prinde si omori tóte vrabiile si ciórale si a stricá tóte cuiburile loru. Se fiti vedutu earn'a pe copii si pe juni cu latiori si ghiltiuri dupa paseri, eara primaver'a catiaranduse prin siuri si siopuri dupa oua si pui de pasere, dupa aceea infrandu capetele in atia si liferandule la judele satului, care déca nu le administrá la terminu domnului szolgabirau séu dulau (la secui), séu inspectoru (la sasi), isi lvà 25 cu alunulu. Milióne de paseri se prapadea in modulu acesta, eara din pricin'a vrabióreloru si a cióraloru mai suferia fórte multu inca si celelalte paseri compatrióte ale loru. Eata atata ajungea cunoscentiele de istori'a naturala la Tekintetes Megye rende de vechime! Si totusi alte parlamente europene sciá pe atunci ca paserile sunt politi'a naturei creata in favórea omenimii, pentru-ca ele sunt care apara semenaturele si tóte plantele prin aceea, cumca stirpescu miliarde din acelea insecte care déca s'aru pré imulti, n'aru mai lasá neci o planta, earba, leguma, póma cá se crésca si se se cóca. „Fara paseri agricultur'a si vegetatiunea nu ar' fi cu potintia, pentru-ca ele indeplinescu acea lucrare, pe care milióne de mani ómenesci nu aru poté indeplini asia curendu si neci asia bine si cu folosu.“

Ci se ne rentórcemu tocma acolo de unde amu manecatu, adica dela scirea ce avemu, ca o societate órecare cugeta a substerne casei legislative petitiunea sa cu scopu de a midioloci o lege in favórea apararei vietuitóreloru de tirani'a omenésca in folosulu omenimii. Pentru acestu casu rogamu pe toti membrii corpului legislativu a imbratiosia acelu proieptu spre a 'i castigá potere de lege a tierii. *)

*) In tierile nóstre sunt aprópe 100 soiuri de paseri, care merita tóta crutiarea si imultirea, pentru-ca pagub'a ce o facu ele prin consumarea unei particule de granutie nu vine in neci o comparatiune cu folosulu ce 'lu aducu prin aceea, ca curatia plantele de insecte, care le rodu dela radacina, séu le strica fruptele mai nainte de a se cóce; eara de es. buhele curatia campulu de multimea sióreciloru, prin urmare e o tirania spurcata de ale restigni pe póte s. a.

Vien'a 16 Aug. In Austri'a si anume pe la Vien'a tienura ploiele reci cá fi pre la noi cateva dile, in care timpu unele solenitati si petreceri maretie pregatite trebuira se se amane. Scia se ca in cetatile cele mai mari asemenea petreceri se facu mai alesu cu scopu, cá se ésa si mai multi bani in circulatiune, pentru-cá se mai apuce cate ceva si industriarii si proletarii cei fórte numerosi, dintre carii multi nu mai sci in catrau se dè de fóme si de golatate.

— Pe turnulu beser. S. Stefanu s'a inaltiatu vulturulu austriacu cu crucea in presenti'a unei mari multimi de mii de poporu.

Cronica esterna.

Tóta Europ'a se afla intr'unu momentu de trasitiune din starea provisoria intr'o stare mai odihnítoria de pace, si in direptiunea acésta se lucra pe totu loculu spre a invinge crisea trasitiunei. Intre Angli'a si Franci'a ér' se negociasa pentru aliantia, numai Angliei nu i place, ca Napoleonu atrage tóta viti'a latina in aliantia sa, dupa cum scrie „Botschafter“; ér' facia cu Itali'a Napoleonu a apromisa ca va midioloci departarea reg. Franciscu din Rom'a, déca Itali'a 'si va stempera pornirile sale catra Rom'a.

GRECIA. Atin'a 10 Aug. Este la romani unu pro-verbu prosaicu (de tóte dilele), inse pré adevratu, carele

tiene, ca totu unde este ati'a mai subtire acolo se rupe mai curundu. Cu alte cuvinte: Natiunile mici si sarace sunt in secolulu nostru — totuodata si cele mai nefericite. Unu esemplu strigatoru si dorerosu ne dau in acésta privintia si grecii. Eata ei isi alungara pe regele Otto, isi gasira si adusera abia pe junisiorulu rege Georgios din nordulu Germaniei. Greci'a totu desbinata, totu plina de hoti si de altii criminali, totu seraca fara bugetu, totu nefericita. Schimbarea domnitorului si a regimului nu avú neki oelu mai pucinu resultatu imbucuratoru pentru locuitorii tierii. Ómenii si caracterele loru au ramasu totu celea de mai nainte; lupii 'si schimbarea numai perulu, eara nu si naravulu. Bine au disu outare politicu, ca fiacare poporu merita numai regimulu pe care 'lu si are, cum e santulu si temi'a; cum e capulu, si tichi'a. Unu regimu nationale ese din natiune; déca natiunea nu are ómeni mai de tréba pe carii se 'i puna in capulu trebiloru, atunci ea are se si impute numai siesi. Grecii inse suferu dela ómenii loru mai multe de catu ori-care altu poporu. Macaru de ar' invetia si Moldavo-romanii minte din aceste suferintie ale Greciei. In catu inse pentru pastrarea si solidarea nationalitatii romanii stau fôrte tare indereptulu greciloru nunumai a celoru din departare ci si a celoru din cas'a sa, oari ocupa posturi, cá se impedece avantagiulu desvoltarii nationalitatii romane. —

— Deputatii din Cefaloní'a facura propunere in adunarea nationala, in care se declara, ca e dorinti'a generala a natiunii, cá se se intrunésca prin invoiiri Cret'a, Tesali'a si Epirulu cu mam'a Greci'a, care vré tóta suflarea grecésca a o protege. —

ROMANIA. Bucuresti 20/1 Augustu. Deficitulu de 53¹/₂ milioane lei (cam 1 milionu 672 mii galbini imper.) pre'nsiintiatu prin bugetulu ce se publicà in dilele trecute nu a venitu tocma neasteptatu; cu tóte acestea cunóscerea lui a produsu o intiparire fôrte neplacuta. Veniturile tierii au crescutu in cei 6 ani din urma pre catu mai nainte pucinu aru fi creditu; eata inse ca spesele au crescutu si mai tare. Este adeveratu ca in Principatele unite cá si pe airea armat'a inghite o parte insemnatóre a venituriloru; cu tóte acestea nu se póte nega, cumoa atatu sub caimacamiile urmate dela 1856 pana la 1859 catu si de atunci incóce s'au facutu si o multime de spese grele, inse cu totul nefolositóre, cum amu dice, bani aruncati in balta. Preste acestea vreunu bugetu si bilantiu regulatu abia s'a mai veditu dela Stirbeiu incóce, de unde apoi urmà feresoe, cá lumea se prepuna cele mai felurite supresiuni de bani publici, cu care s'aru fi implutu si pungi de ale particulariloru. Inse si camer'a sparta pareo ca e fermecata, cá neidecum se nu vrea a se apuca in adinsu de cercetarea bugetelor. —

— Cu decretu din 22 Iuliu s'a inaintatu la consiliulu de statu spre revisiune de multu doritulu proiectu de lege pentru constringerea corporala in materia comerciala, civila si criminala. — Doi profesori I. Falcoianu si Buescu se destituira din functiele loru, pentru-ca s'au aruncatu in lupte politice cu ocaziunea alegeriloru municipale.

Preotulu Gregoriu Musceleanu, redactorulu diurnalului „Beserica“ este destituitu din postulu de egumenu alu monastirei „Radu-Voda“, din cauza „ca se ocupa cu cause nepotrivite cu starea s'a.“ Ne ar' paré reu, de cumva redactiunea fóiei besericesei aru fi casinatú acést'a destituire. —

— In Giurgiu se tienura ceremoniele botezarei unui vaporu nou de resbelu numitu „Romani'a“ in presenti'a min. de resbelu Manu, a gener. Florescu si a dn. Negri. — Dn. agentu Negri se duse la Constantinopole, unde va lucrà in caus'a monastiriloru!!

Nr. 16334/726—1864.

PUBLICARE*)

Spre a incungiurà ori-ce indoieli asupra modalitatiei, — in ce tipu au de a fi intielese determinatiunile postului de tarifa 40 privitóre la datorinti'a de competintia a contractelor despre servituri platnice, precum si in privintia datorintieloru estmodu obligatóre partiteloru, — se aduce prin acésta urmatórele la cunoscinti'a publica:

P. T. 40 a legi din 13 Decembre 1862 are referintia la tóte posturile in servitiu publicu si privatu, luandu afara pre acelea r. prov. pentru care se demesura o tapsa din denumirea servitiului.

*) Tramisa intocma in traducerea de susu.

Red.

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
JOANNE GÖTT.

Cu emisulu in. ministeriu de finantia din 24 Iuniu 1864 Nr. 4718/381 s'a ordonatu:

1) In sensulu determinatiuniloru tarifali prefacute prin legea din 13 Decembre 1862 P. T. 40 a. este a se respunde competinti'a legala din motivulu invoiriloru despre servituri numai atunci, candu despre acelea se va incheié unu documentu legalu, prin urmare, datorinti'a competintiei nu are locu, déca in privintia invoirei de servitiu nu s'au incheiéu unulu dia documentele legale insirate suptu acestu postu tarifalu.

2) Datorniculu de competintia 'i este dupa prescriulu §-lui B. a legi din 13 Decembre 1862 rezervata alegerea, de a respunde competinti'a si candu acea fara adausulu estraordinariu aru trece catimea de 20 fl., ori prin marce timbrale in modulu astufeliu prescriu, — séu dara nemediulocitu.

Déca in casulu amintitu competinti'a nu va a se respunde prin marce timbrale, ci nemediulocitu, atunci este indatoratu atatu datoritiulu servitiului, — intre care se intielege nu numai o persóna privata, ci déca se tratésa despre officii séu servituri publice, si deregatori'a denu-minda clericala, comunala séu alt'a, — ci si primitoriulu servitiului, a insiintia denumirea urmata de servitiu la oficiulu respectivu pentru demesurarea competintiei si ambele parti au de a garanta solidarmente pentru platirea competintiei.

Dupa acestea atatu datoritiulu catu si primitoriulu servitiului sunt obligati, ori a depune competinti'a cea mediulocita dela valóre dupa scála III in marce timbrale, inca pana a nu se suscrie documentulu, lipindule pe chartia si prescriindule cu seri'a testului primu in modulu ordinatiunei, séu déca acésta nu se va observá, a aretá documentulu intocmitu asupra denumirei servitiului la oficiulu competente spre demesurarea competintiei in terminu de 8 dile, computatu din diu'a suscrierei documentului, si ad. asia de securu, pentru-ca in casulu d'antainu prescrierea marceloru timbrale neregulata, precum si in casulu alu doilea neobservarea produceri terminale, aru trage dupa sine urmarile celea daunatiose determinate prin lege.

Mediulocirea valórei marceloru timbrale, ce vinu a se lipi, urmédia dupa § 16 alu legi de competintia din 2 Octombre 1850 in modulu acesta, ca vine a se demesurá, a.d.

a) Timbrulu dupa scala din salariulu anualu indiecitu, la casu candu denumirea este a se privi cá pe viétia.

b) In casu candu denumirea servitiului a urmatu pentru unu numeru de ani terminatu, care n'ajunge 10 ani, din pluralulu acestoru ani inmaltitu cu salariulu anualu, si

c) In fine la casu candu denumirea servitiului s'aru ivi pe unu timpu nedeterminatu, din salariulu anualu intreitú.

Sabiu in 8 Augustu 1864.

1—3 Dela directiunea finantiala c. r. provinciala.

CONCURSU

Ce se deschide la scól'a erariale triviale din Vaida-Réce'a, pentru unu docente primariu si altulu secundariu, cu salariile: pentru celu primariu 300 fl. v. a. cuartiru liberu cu dóua odai, bucataria, pivnitia, gradina de 3 jug. invescuta cu pometu si 8 orgii de lemne. Celu secundariu 200 fl. v. a. si pentru cuartiru 30 fl. v. a. si 5 orgii lemne.

Dela concurenti se cere cá se documentese:

1. Ca ambii sunt romani, cu atestate de botezu de legea gr.-unita.

2. Celu primariu prin testimoniú, ca au absolvitu gimnasiulu completu si pedagogi'a, celu secundariu ca au absolvitu gimnasiulu inferióre, séu pedagogia.

3. Ambii prin atestate de conduite dela deregatoriile politice locale.

4. Ambii se fia cunoscatori de limbele patriei si cantarile basericesci.

Salariile se voru radica in tóta lun'a anticipative dela c. r. perceptoratu din Fagarasiu.

Tóte aceste documente concurentii le voru tramite celu multu pana in 8/20 Septembrie a. c. 1864 la subscris'a Efori'a. — Post'a restanta Fagarasiu.

Vaida-Reci'a 8/20 Augustu 1864.

2—3 Efori'a scólei erariale triviale din Vaida-Reci'a.

NB. In Nr. trec. corege 500 in 300 fl. la inv. primariu.

Cursurile la bursa in 26. Augustu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 44 cr. v.
Augsburg	—	—	113 " 35 "
London	—	—	113 " 75 "
Imprumutulu nationalu	—	—	79 " 75 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	71 " 75 "
Actiile bancului	—	—	779 " — "
" creditului	—	—	190 " 50 "

Obligatii desarcinarii pamentului in 23. Augustu 1864:
Bani 72.— — Marfa 72·90